

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 2001-2002

21 februari 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ECONOMIE, LANDBOUW, WERKGELEGENHEID EN TOERISME

Vraag om uitleg van de heer André-Emiel Bogaert tot de heer Renaat Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening en de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de slabakkende economie in de Vlaamse bouw

Vraag om uitleg van mevrouw Isabel Vertriest tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over aandacht voor GGO's in promotiecampagnes en kwaliteitslabels van VLAM

Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme

Donderdag 21 februari 2002

WAARNEMEND VOORZITTER : De heer Roland Van Goethem

– *De vraag om uitleg wordt gehouden om 10.27 uur.*

Vraag om uitleg van de heer André-Emiel Bogaert tot de heer Renaat Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening en de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de slabakkende economie in de Vlaamse bouw

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Bogaert tot de heer Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, de heer Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening en de heer Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over de slabakkende economie in de Vlaamse bouw.

Minister Gabriels zal tevens antwoorden in naam van zijn collega's.

De heer Bogaert heeft het woord.

De heer André-Emiel Bogaert : Mijnheer de voorzitter, deze vraag dateert eigenlijk al van 20 december 2001. In september 2001 heb ik de toenmalige bevoegde minister al een vraag om uitleg gesteld over het tekort aan werkkrachten in bepaalde sectoren.

Er is de voorbije jaren heel wat gebeurd. 1999 en 2000 waren een economische piekperiode. Op een bepaald ogenblik heeft zich evenwel een recessietendens ingezet. De gebeurtenissen van 11 septem-

ber 2001 heeft deze tendens uiteraard geaccelereerd.

In 1999 en 2000 zaten de orderboeken van de Vlaamse bouwondernemingen overvol. Dit bleek toen ook uit de vrij hoge inschrijvingsprijzen bij de aanbesteding van openbare werken. Die prijzen zijn ondertussen trouwens al weer gedaald.

De bouwsector heeft het vanaf 1997 enkele jaren zeer goed gehad. Momenteel kampt de sector echter met slechte vooruitzichten. Heel wat mensen zijn er trouwens van overtuigd dat een slechte situatie in de bouwsector een negatieve invloed op de volledige economie uitoefent.

Mijns inziens moet de overheid de bouwsector in het oog houden en, indien nodig, maatregelen treffen. Omwille van de onzekere economische situatie hebben heel wat kandidaat-bouwers hun plannen definitief of tijdelijk opgeborgen. Het gaat hierbij trouwens niet enkel om kleine bouwers, deze vaststelling geldt ook voor grote investeerders.

1999 en 2000 vormden ook een piekperiode voor de overheidsinvesteringen. Nu de gemeenteraadsverkiezingen al een tijdje voorbij zijn, zien we op dit vlak een ernstige terugval. Er zijn tevens heel wat investeringen uitgesteld omwille van het instorten van de telecommarkt. Een aantal van die investeringen zijn in feite bouwprojecten.

Al deze voorbeelden tonen aan dat het hier een omvangrijk probleem betreft. Er dreigt in de sector dan ook heel wat technische werkloosheid te ontstaan. Ik denk hierbij in eerste instantie aan de ongeveer 1200, vooral laaggeschoolde, kabel- en leidingleggers die hun job dreigen te verliezen omwille van de problemen in de telecomsector.

Nacebo, de Vlaamse bouwfederatie, vraagt een dringend optreden van de Vlaamse overheid om een nog groter banenverlies in de sector te vermij-

Bogaert

den. Nacebo heeft in dit verband een aantal concrete voorstellen gelanceerd, namelijk de verlenging van de BTW-verlaging voor renovatiewerken aan oudere woningen en de invoering van een BTW-verlaging voor de bouw van een bescheiden woning. De federatie wil trouwens de nodige druk uitoefenen om de destijds door minister Van Mechelen beloofde woonuitbreidingsgebieden aan te snijden. Ik wil er overigens op wijzen dat mijn opsomming van deze voorstellen niet betekent dat ik ze ook onderschrijf.

Vindt de Vlaamse regering dat de bouwsector zich momenteel in een crisis bevindt? Heeft de Vlaamse regering hier enig zicht op? Heeft de Vlaamse regering al concrete maatregelen overwogen? Overweegt de Vlaamse regering het toekennen van fiscale voordelen, zoals Nacebo heeft gevraagd? Vindt de Vlaamse regering dat de reeds overeengekomen verlaging van de registratierechten moet volstaan als incentive om de malaise in de bouwsector aan te pakken? Is de Vlaamse regering van plan om de woonuitbreidingsgebieden versneld aan te snijden? Indien dit het geval zou zijn, zal de Vlaamse regering dan tegelijkertijd ook in natuurcompensaties voorzien?

De voorzitter : De heer Ramoudt heeft het woord.

De heer Didier Ramoudt : Mijnheer de voorzitter, ik zou hier nog even op een aantal andere aspecten van deze problematiek willen wijzen. Tijdens de vorige vergadering heeft de heer Laverge het al uitgebreid over de kredietschaarste gehad. De banken staan steeds moeilijker krediet toe. Bovendien dekken ze zich steeds zwaarder in. Dit is echt een probleem aan het worden. Ik ben ervan overtuigd dat we hier in de toekomst nog vaak over zullen discussiëren.

Indien de overheid hier niets aan doet, zou dit voor andere sectoren trouwens even problematisch kunnen worden. Het is alleszins duidelijk dat risicokapitaal niet al deze problemen zal kunnen oplossen, want de bouwsector draait tenslotte niet op risicokapitaal.

Bovendien hebben de meeste mensen iets over de verlaging van de registratierechten en over de BTW-verlaging voor bepaalde huizen vernomen. In het licht van deze nieuwe maatregelen nemen ze een veeleer afwachtede houding in.

Mijns inziens zou de overheid zich iets meer met de problematiek van de leegstand in de steden

mogen bezighouden. Het signaal dat de overheid nu uitzendt, is duidelijk niet krachtig genoeg. Indien een aantal oude woningen worden afgebroken, ligt er in de steden nog heel wat bouwareaal klaar.

De leegstand veroorzaakt bovendien een ontstedelijking. De overheid neemt onvoldoende maatregelen om het wonen in de steden aan te moedigen. Dit zou overigens ook de mobiliteitsproblematiek gedeeltelijk oplossen. Ik ben van mening dat de Vlaamse regering zich eens ernstig over de oude en leegstaande huizen in onze steden moet buigen. Ze zou hier beter een prioriteit van maken. Voor een aantal steden zijn deze huizen trouwens al in kaart gebracht.

Dit signaal moet voldoende krachtig zijn. Een bouwpremie van ongeveer 12.200 euro zal zeker niet volstaan. Indien de Vlaamse regering de burger wil overtuigen, zal ze de nodige creativiteit aan de dag moeten leggen.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer de voorzitter, de bouwsector is zeer afhankelijk van externe factoren. Een van die factoren is de zinvolheid van beleggingen in vastgoed.

De bouwsector wordt momenteel evenwel vooral door omgevingsfactoren afgeremd. Er zijn tal van langlopende procedures, onder meer op het vlak van milieu en ruimtelijke ordening. Hoewel er voldoende vraag en potentieel is, komt de bouwsector niet tot een uitvoering van de geplande werken. Allerlei remmende factoren maken het onmogelijk om projecten tijdig aan te vatten. Dit geldt zowel voor de openbare aanbestedingen als voor de privé-initiatieven.

Het huidige systeem bevat heel wat remmen. Iemand zou deze remmen eens op een rijtje moeten zetten en een voor een verhelpen.

Ik ben het niet volledig eens met de visie van de heer Bogaert over een capaciteitsprobleem, want mijns inziens gaat het hier in eerste instantie om een uitvoeringsprobleem. Er zijn gewoon teveel externe factoren die de uitvoering van de geplande bouwwerken vertragen.

Deze vaststelling geldt eveneens voor de openbare sector. Er is een groot verschil tussen de voorziene en de aangewende budgettaire en begrotingstechnische middelen. Dit geldt zowel voor de federale overheid als voor de gewesten, de steden en de ge-

Laverge

meenten. Elk niveau heeft met afremmende procedures te kampen.

Het lijkt me belangrijk dat een lid van de Vlaamse regering zich hier eens aandachtig over buigt en al die belemmerende elementen eens op een rijtje zet. Vervolgens kunnen alle betrokken Vlaamse ministers proberen om deze problemen samen op te lossen.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, ik zou me hier nog even willen aansluiten bij de woorden van de heer Ramoudt. Ik ben ervan overtuigd dat de leegstand in de steden een belangrijk aspect van deze problematiek vormt.

Hoewel de leegstand moet worden aangepakt, lijkt het probleem van de 300.000 huizen in slechte staat me nog groter. Hoewel ze van slechte kwaliteit zijn, worden deze huizen vaak nog bewoond. Ik wil er trouwens op wijzen dat deze huizen zich niet enkel in de steden bevinden, ook op het platteland staan er nog huizen die niet aan de normen voldoen. De Vlaamse regering zou dit probleem moeten aanpakken.

Ik zou de hele problematiek ook even op langere termijn willen bekijken. In de jaren 1960 en 1970 heeft de bouwsector een ware piekperiode gekend. Ondanks de crisismomenten die zich hebben voorgedaan, vertoont de bouwactiviteit in die periode een constant stijgende lijn.

Deze constante bouwactiviteit is in belangrijke mate het gevolg van bepaalde demografische evoluties. Ik denk hierbij aan de babyboom en aan de gezinsverdunding. Er is een tijdlang gewoon een grotere behoefte aan nieuwe huizen geweest.

Gezien de demografische evoluties en de aanwezigheid van een grote hoeveelheid huizen in onze steden, vraag ik me af hoe we de omvorming van de sector naar een verhoging van het aantal renovaties kunnen voorbereiden. Het is duidelijk dat de bouwsector op langere termijn van nieuwbouw op verbouwingen en inbreiding zal moeten overschakelen.

We moeten eens nagaan welke economische initiatieven hiervoor nodig zijn. Aangezien ze vaak onvoorziene en onvoorspelbare problemen met zich meebrengen, staan de meeste architecten huiverachtig tegenover verbouwingen. Bij nieuwbouw

doen die problemen zich niet voor. Zodra de stabiliteit geregeld is, moet er gewoon een huis op de fundamenteën worden gezet.

Een aantal remmingen hebben met de capaciteit te maken. De meeste metsers werken bijvoorbeeld liever aan een nieuwe woning dan aan een verbouwing. Deze omschakeling zal de nodige bijscholing, opleiding en studie vergen. We moeten er alleszins rekening mee houden dat verbouwingen en renovaties meer technische problemen opleveren dan nieuwbouw.

De voorzitter : De heer Boutsen heeft het woord.

De heer Mathieu Boutsen : Mijnheer de voorzitter, ik wil er toch nog even op wijzen dat het probleem van de bouwgrondschaarste mee aan de basis van de terugval in de bouwsector ligt. Jaren geleden, toen de bouwsector in volle bloei was, waren er bouwgronden aan redelijke prijzen. Nu zijn er zelfs geen bereikbare bouwgronden aan hoge prijzen meer. Mijns inziens moeten we het hier eens over het creëren van bouwgronden hebben. *(Opmerkingen van mevrouw Isabel Vertriest)*

De heer Jacques Laverge : Er is een verschil tussen de theoretische en de praktische beschikbaarheid van bouwgronden.

De voorzitter : Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, alvorens op de vragen van de heer Bogaert in te gaan, zal ik eerst de bijkomende vragen van de andere sprekers beantwoorden.

Over het financieringsprobleem wordt op 7 maart 2002 samen met de bankinstellingen en de financiële instellingen in Vlaanderen een rondetafelconferentie georganiseerd. Het Startersfonds krijgt nu eveneens stilaan zijn definitieve vorm en wordt concreet bruikbaar. De vermindering van de registratierechten zal ook een positieve weerslag hebben. In de commissie voor Huisvesting zal binnenkort een debat over de leegstand worden gehouden. Het is een belangrijk probleem dat in verband kan worden gebracht met de renovatiepolitiek die door het huisvestingsbeleid zal worden gestimuleerd. Ook voor de stadsvernieuwingenplannen van minister Van Grembergen wordt dit jaar 1 miljard frank voorzien.

Wij willen het Mercuriusfonds volgend jaar opnieuw openstellen zodat op de verschillende vragen kan worden geantwoord. Er zijn wel een aantal remmen, zoals een ingewikkelde wetgeving. De mi-

Gabriels

nister-president heeft de vereenvoudiging van de administratieve begeleiding naar zich toegetrokken. Elke maandag vergadert hij van 16.00 tot 18.00 uur met topambtenaren. Wij wensen een gecoördineerde aanpak, zoals dat op het federale niveau gebeurt. Op die manier kunnen een heleboel regelgevingen verdwijnen of worden aangepast. Suggesties kunnen altijd worden doorgestuurd.

De burger staat, veel meer dan dit vroeger het geval was, op zijn strepen en maakt allerhande procedures aanhangig. De baggeraars, bijvoorbeeld, hebben vier werven in Vlaanderen, die op dit ogenblik allemaal stilliggen omdat er een klacht aanhangig is gemaakt bij de Raad van State. Gelukkig zijn onze Vlaamse baggeraars in het buitenland actief, zo niet zou het slecht met hen zijn gesteld. In september wordt het premiestelsel herzien en zullen de opmerkingen, die hier zijn geformuleerd, worden geïntegreerd.

Wat de vraag van de heer Bogaert betreft, hebben wij kennis genomen van de neerwaartse trend in de bouwsector. Het heeft ook te maken met de algemene achteruitgang van de economie op wereldschaal. De Vlaamse regering heeft inderdaad reeds een belangrijk initiatief genomen om de huidige terugval in de bouwsector tegen te gaan. Door het in werking treden van het nieuwe decreet tot wijziging van het wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten, – en meer specifiek door de invoering van een verlaging van de tarieven van registratierechten van toepassing op overdrachten van onroerende goederen –, werd aan de bouwsector een aanzienlijke stimulans aangereikt.

Bovendien betekenen de invoering van een nieuw systeem van verrekening van de in het verleden betaalde registratierechten – de zogenaamde meeneembaarheid –, en de vermindering van registratierechten bij de eerste aankoop van een woning of bouwgrond, een belangrijke fiscale tegemoetkoming, die zeker een gunstige invloed zal hebben op de bouwinvesteringen in Vlaanderen. Ook kan men bij het systeem van de meeneembaarheid de vroeger betaalde registratierechten die werden betaald op de aankoop van een woning of op de aankoop van een bouwgrond, verrekenen bij de aankoop van een nieuwe bouwgrond. Voorwaarde is wel dat men binnen de drie jaar na aankoop van de bouwgrond, zijn hoofdverblijfplaats vestigt in een onroerend goed dat op deze grond werd opgericht.

Het is evident dat bovenvermelde maatregelen een positief effect voor de bouwsector zullen ressorte-

ren. Dit werd me ook door de sector zelf bevestigd. De sector juicht deze wijzigingen ten zeerste toe. De Vlaamse Confederatie Bouw deed een oproep aan de Vlaamse regering om de geplande maatregelen zo vlug mogelijk effectief in werking te laten treden en formuleerde het zo : 'De aangekondigde verlaging van de registratierechten komt op het juiste ogenblik om een conjunctuurstabiliserende invloed te kunnen uitoefenen op de bouwactiviteit. De verlaging van de registratierechten zal immers op structurele wijze de verkoop van woningen en bouwgronden aanmoedigen en daardoor ook onrechtstreeks een stimulans betekenen voor zowel de nieuwbouw als de renovatie van woningen.'

De maatregelen die de heer Bogaert verder aanhaalt, houden verband met de op dit ogenblik van toepassing zijnde BTW-tarieven op de bovenvermelde verrichtingen. Hieronder valt ook de verlenging van het in 1995 ingevoerde verlaagde BTW-tarief voor renovatiewerken. Deze maatregelen behoren integraal tot de bevoegdheid van de federale overheid. De belangrijkste incentive die de Vlaamse regering hier kón geven, namelijk een aanpassing van de tarieven van de registratierechten, werd reeds doorgevoerd met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2002.

Binnen het Vlaams woonbeleid is de realisatie van 15.000 bijkomende sociale huurwoningen één van de beleidsprioriteiten voor de huidige legislatuur. Dit geeft onder meer aanleiding tot bijkomende bouwactiviteit in Vlaanderen, ook over de komende jaren. De verzekering tegen inkomensverlies is, in economisch onzekere tijden, eveneens een belangrijke maatregel om kandidaat-bouwers en -kopers te ondersteunen. Deze verzekering betekent voor hen een belangrijke risicovermindering. Sinds het in werking treden van de huidige verzekering tegen inkomensverlies op 1 mei 1998, werden reeds 16.933 verzekeringen afgesloten. Er werd recent nog een ruime informatiecampagne opgezet om meer bekendheid te geven aan deze kosteloze verzekering. Ook in de toekomst zullen geregeld initiatieven worden genomen om dit instrument onder de aandacht van het ruime publiek te brengen.

Verder wil ik de aandacht vestigen op het belang dat ik aan eigendomsverwerving hecht. De nieuwbouw- en renovatiepremie zal binnenkort geëvalueerd worden. Eveneens zal onderzocht worden hoe op een efficiënte wijze eigendomsverwerving door de Vlaamse overheid kan worden ondersteund. Bij de overname van de bevoegdheid was amper een derde van de 15.000 sociale woningen gerealiseerd. Wij zullen vers kapitaal moeten aantrekken. De

Gabriels

formule van PPS heeft nu reeds aanleiding gegeven tot het aantrekken van buitenlands kapitaal. Wij zullen dit broodnodig hebben om onze doelstellingen te kunnen realiseren, want de traditionele middelen zijn ontoereikend. We hebben creatieve oplossingen nodig. Ik zal binnenkort een concreet voorstel in de commissie bespreken. De studie over de financiële stromen, die door mijn voorganger Sauwens op de sporen is gezet, is nu pas in bruikbare vorm beschikbaar. De PriceWaterhouseCoopersstudie die nochtans was beëindigd, had aanvankelijk geen effect. Wij hebben onlangs een bijkomende opdracht gegeven om een bruikbare PPS-formule uit te werken die geld kan aantrekken, mits de overheid een deel daarvan garandeert. Deze formule moet ons in staat stellen meer kapitaal te benutten en zo het ambitieuze plan te realiseren.

Uit de studie van de KUL over de woonuitbreidingsgebieden die in de commissie voor Ruimtelijke Ordening op 18 oktober 2001 uitgebreid werd toegelicht, blijkt dat er nog 16.338 hectare onbebouwd woonuitbreidingsgebied is in Vlaanderen. Daarvan werden 2.055 hectare via een BPA geordend. Als men rekening houdt met dichtheden van 15 woningen per hectare voor het buitengebied en 25 woningen per hectare voor het stedelijk gebied, kunnen er ongeveer 42.000 woningen worden bijgebouwd zonder dat de Vlaamse overheid op het vlak van ruimtelijke ordening moet optreden.

De helft van de reserves in de woonuitbreidingsgebieden, namelijk 8.117 hectare, ligt in stedelijke gebieden. In de beleidsnota Ruimtelijke Ordening ga ik ervan uit dat het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen versneld moet worden uitgevoerd. Eén aspect ervan is de afbakening van de groot- en regionaalstedelijke gebieden. Deze processen leiden tot gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. Daarbij worden concrete herbestemmingen van terreinen voorgesteld in functie van behoeften van huisvesting, industrie of natuur.

Om aan de huisvestingsproblematiek tegemoet te komen wordt ervoor gekozen om de nog onbebouwde woonuitbreidingsgebieden te herbestemmen naar stedelijke woongebieden. De noodzaak om een woningbehoeftestudie op te stellen vervalt dan. Ook de opmaak van een BPA of gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan is niet meer verplicht, maar kan wel nog een toetsingskader zijn voor de gemeente om een kwalitatieve invulling van de projecten te garanderen.

De Vlaamse overheid neemt het initiatief om alle grote en regionaalstedelijke gebieden af te bakenen. De provincies zullen dit voor de kleinstedelijke gebieden doen. De meeste processen zijn reeds opgestart. Sommigen zijn reeds ver gevorderd. Ik geef het voorbeeld van het stedelijk gebied Aalst. Voor de huisvesting zijn de hiernavolgende grote opties in het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan opgenomen en door de administratie voorbereid.

De 230 hectare woonuitbreidingsgebied worden herbestemd naar stedelijk woongebied. De 19 hectare woonuitbreidingsgebied worden herbestemd naar een groene functie. Op die manier kunnen meer dan 5.000 bijkomende woningen in Aalst worden gebouwd. De optie om bepaalde gebieden te herbestemmen is gebaseerd op een uitgebreid voorafgaand ruimtelijk onderzoek, waarbij zowel de gemeenten als de provincie, maar ook de sectoren werden betrokken. Dit betekent dat de natuurwaarde zorgvuldig werd afgewogen tegen de mogelijkheid om nieuwe woningen in te planten. Voor bepaalde woonuitbreidingsgebieden is dan ook gekozen om ze niet te laten bebouwen en de groenwaarde te behouden via juridische verankering. Dit was het geval in Aalst, Zomergembeek en Osbroek-Gerstjens.

Aangezien woonuitbreidingsgebieden in principe bestemd zijn voor woningbouw, wordt er geen ruimteboekhoudkundige rekening gemaakt met te compenseren gewestplangebieden.

Ook buiten de stedelijke gebieden is het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden steeds mogelijk, in zover de behoefte wordt gemotiveerd via een gemeentelijk woonbehoefteonderzoek of het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan. In de periode van 1995 tot 2000 is bijvoorbeeld in heel Vlaanderen meer dan 1.800 hectare bebouwd. Ik wijs ook op de grote woonreserve die nu nog in de woongebieden beschikbaar is.

Uit de analyse van 102 gemeentelijke inventarissen van onbebouwde percelen blijken de volgende resultaten. Zo'n 90 percent van de onbebouwde percelen in de woonzones en de woonuitbreidingsgebieden kan als een zogenaamd juridisch aanbod worden beschouwd. Dit wil zeggen dat de percelen gelegen zijn in een woonzone, een verkaveling of een goedgekeurd BPA en dus volgens de geldende voorschriften kunnen worden bebouwd. Het gaat om 92.639 percelen.

Slechts 1 op de 10 percelen ligt in woonuitbreidingsgebied, buiten de verkavelingen of BPA's. Het gaat om ongeveer 10.300 percelen. We kunnen ver-

Gabriels

moeden dat het om een veelvoud aan effectieve bouwkavels gaat, aangezien dit slechts de cijfers van een derde van de gemeenten zijn. Het komt erop aan deze slapende voorraad effectief op de markt te brengen. Mijn administratie gaat ervan uit dat 30 percent van de percelen langs wegen over een periode van 10 jaar op de markt zal komen, zonder stimulans van de overheid. Voor verkavelingen ligt dit percentage veel hoger, namelijk van 60 tot 90 percent. De nog niet uitgeruste binnengebieden vragen een initiatief van de gemeente inzake uitrusting, verwerving of ordening. Indien overgegaan wordt tot ontwikkeling, kunnen we ervan uitgaan dat die gebieden effectief zullen worden gerealiseerd.

De heer André-Emiel Bogaert : Mijnheer de minister, uw antwoord is volledig en onderbouwd. Het laatste hoofdstuk over de voorraad bouwkavels, de woonuitbreidingsgebieden en bedrijven is interessant. Volgens deze cijfers zou er geen tekort aan aanbod mogen zijn. Toch is er een kloof met de realiteit op het terrein. De overheid draagt hier een verantwoordelijkheid. Er is blijkbaar een aanbod van bestaande kavels en toch worden er nog veel nieuwe gecreëerd. De burger begrijpt dit niet. Ondanks een overaanbod komen er steeds nieuwe kavels bij. Er is blijkbaar weinig interactie. Er is immers een kreet om schaars om te springen met de grondmiddelen die nog overblijven. Het is een belangrijke uitdaging voor de Vlaamse regering om dit aan de man in de straat duidelijk te maken.

De heer Jacques Laverge : Ik steun de heer Bogaert in zijn analyse. We zijn in een impasse geraakt. Men is overal in de weer met provinciale, maar vooral gemeentelijke structuurplannen. Zolang er geen akkoord is over de bestemming en het herinplanten van bepaalde zones, gebeurt er niets meer.

Reeds een jaar geleden heeft minister Van Mechelen gezegd dat in Aalst het gemeentelijk structuurplan werd goedgekeurd. In werkelijkheid is dit nog steeds niet goedgekeurd. In Brussel doet de administratie van Ruimtelijke Ordening aan haarklieverij om de dossiers van de gemeentelijke structuurplannen goed te keuren. De gemeenten moeten voortdurend kleine aanpassingen verrichten. De administratie is niet klaar voor zo'n grootschalige operatie en wordt bovendien met een dwingende termijn geconfronteerd. Zowel de provincie als de gemeente en de administratie hebben er problemen mee. De zaken blijven hangen en de beschikbare gronden liggen er onaangeroerd bij omdat er geen zekerheid bestaat over de inkleu-

ring van de functie. Er werden bijvoorbeeld gronden, die bestemd waren voor huisvesting, als groene zone verklaard en omgekeerd. Zolang dit proces niet is afgerond, worden geen bouwvergunningen verleend.

Mevrouw Isabel Vertriest : Ik sluit mij hierbij aan. We zitten inderdaad in een proces van herziening van ruimtelijke ordening. De cijfers voor de woonuitbreidingsgebieden spreken over 30.000 woon-eenheden. De kavels komen niet op de markt, en dus moet er een grondbeleid worden gevoerd. De binnengebieden zijn dikwijls een probleem. De overheid moet deze gebieden ontsluiten zodat deze kavels bereikbaar worden. Slapende bouwkavels wakker maken is een andere optie. Er kunnen instrumenten worden bedacht om die te activeren. Dit lijkt me de enige manier om een effectief gebruik van de bestaande bouwgronden op korte termijn te realiseren.

De heer Jacques Laverge : Mevrouw Vertriest, denkt u echt dat de leegstandsheffing het probleem van de leegstand in de steden heeft opgelost ? Wat dit betreft, moet u realistisch blijven.

Mevrouw Isabel Vertriest : In Gent heeft de leegstandsheffing enorm positieve resultaten opgeleverd.

Minister Jaak Gabriels : We kunnen hier nog lang over discussiëren. Ik heb daarnet al gezegd dat we het ooit nog eens over het principe van de leegstandsheffing moeten hebben. Ik heb mijn visie over dit principe al uiteengezet. Blijkbaar komt mijn visie niet overeen met de visie van de leden van deze commissie. Het bevoegdheidsniveau is alleszins een onderwerp dat tijdens het kerntakendebat aan bod moet komen.

De huidige situatie is werkelijk kafkaïaans. De administratie ontvangt jaarlijks ongeveer 32.000 bezwaarschriften. Aangezien de kasten vol zitten, worden de nieuwe pakketten gewoon op de kasten gelegd. Deze bezwaarschriften kunnen gewoonweg niet worden verwerkt. We moeten hier dringend iets aan doen.

Bij het invoeren van de leegstandsheffing werd verklaard dat iedereen een bezwaarschrift mag indienen. Aangezien iedereen momenteel bezwaar aantekent, schiet deze maatregel zijn doel voorbij. Het heeft geen zin dat we de leegstandsheffing als een beleidsinstrument beschouwen, want momenteel is ze dat zeker niet. We moeten hierover durven discussiëren, en we moeten onderzoeken hoe

Gabriels

we het principe van de leegstandsheffing efficiënter kunnen aanwenden.

Wat de rechtszekerheid betreft, wil ik de heer Bogaert toch even op het bestaan van het eigendomsrecht wijzen. Een gemeentebestuur kan maatregelen nemen om eigenaars te stimuleren om hun eigendommen op de markt te brengen. Een gemeentebestuur kan deze eigenaars evenwel niet dwingen.

Heel wat gezinnen laten een of twee kavels om sociale redenen onbebouwd. Aangezien die kavels voor hun kinderen bestemd zijn, betreft het hier een soort toekomstgerichte belegging.

We mogen het niet enkel over speculanten hebben. Ik vind dat speculaties zoveel mogelijk moeten worden beteugeld. We moeten echter ook rekening houden met andere mogelijke oorzaken. Ik kan iedereen verzekeren dat het niet evident is een algemene oplossing te vinden.

Ik kan het pleidooi van de heer Laverge voor een administratieve vereenvoudiging enkel onderschrijven. We moeten in staat zijn om de periode tussen het opmaken van een BPA of een uitvoeringsplan en de uiteindelijke inwerkingtreding te minimaliseren. Momenteel kan dit jaren aanslepen.

Het gaat hier echter om het enige effectieve instrument waarmee we tegelijkertijd grote hoeveelheden op de markt kunnen brengen. Hierdoor kunnen we ook de prijs van de andere gronden positief beïnvloeden. De heer Laverge heeft alleszins gelijk dat er na het opmaken van een BPA nog jaren verstrijken voor er effectief mensen op die gronden kunnen bouwen. Die lange wachttijd moet worden verkleind.

Ik heb dit al met de minister van Ruimtelijke Ordening besproken. Ik ben er bovendien van overtuigd dat de minister-president hiervan een prioriteit zal maken in zijn kruistocht tegen de administratieve rompslomp. Het moet mogelijk zijn hier een vaste, aanvaardbare termijn aan te koppelen. We mogen geen jaren van besluiteloosheid tolereren omwille van de bestaande plansituaties.

Niemand ontkent het nut van het RSV. Aangezien hier op drie niveaus uitvoeringsplannen aan zijn verbonden, is het RSV momenteel meer een rem dan een stimulans. Op termijn zal het RSV zijn nut bewijzen. Nu bevinden we ons echter nog in een tussenfase. De definitieve afbakening en toewijzing

van de functies moet worden afgerond voor we effectief over de gronden kunnen beschikken. Momenteel remt dit de beschikbaarheid van gronden af. Ik hoop dat we dit snel kunnen regelen, zodat elk bestuurlijk niveau de kans krijgt om snel op de bal te spelen en de tijdsduur tot een minimum te beperken.

Het RSV werd in 1997 goedgekeurd. In de tweede helft van dit jaar zijn we aan de halvvtermijnherziening toe. Het overgrote deel van de gemeenten en de provincies is nog steeds niet klaar met het implementeren van een beslissing die in 1997 werd genomen. Het spreekt vanzelf dat deze vertragingen de ergernis opwekken van die mensen die willen vooruitgaan en die nu met deze barricades worden geconfronteerd.

Ik hoop dat we hierin slagen, want het is werkelijk vijf voor twaalf. Dit probleem betreft niet enkel Nacebo : de bouw- en renovatiebehoeften zijn vrij groot. Renovatie is vooral in de steden van groot belang. In de grootstedelijke gebieden bedraagt de leegstand 20 percent van het stedelijke weefsel. We moeten hier een prioriteit van maken.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *De heer André-Emiel Bogaert, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Vraag om uitleg van mevrouw Isabel Vertriest tot de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over aandacht voor GGO's in promotiecampagnes en kwaliteitslabels van VLAM

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Vertriest tot de heer Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting, over aandacht voor GGO's in promotiecampagnes en kwaliteitslabels van VLAM.

Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Mijnheer de voorzitter, vorig jaar is de VLAM naar aanleiding van een audit uitvoerig besproken in de commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme. Tijdens die bespreking zijn de zwakke en de sterke kanten van de VLAM duidelijk naar voren gebracht.

Vertriest

Een van de belangrijkste conclusies van die bespreking was de nood aan duidelijke afspraken tussen de VLAM en de overheid, bijvoorbeeld in de vorm van een beheersovereenkomst. Hoewel ze tienduizenden euro's in de VLAM investeert, heeft de Vlaamse overheid geen greep op de besteding van die gelden.

Er werd toen gesuggereerd om een deel van de VLAM naar de administratie over te hevelen of om de VLAM volledig af te stoten en alles door middel van beheersovereenkomsten te regelen.

Mijnheer de minister, aangezien de VLAM nu onder uw bevoegdheden valt, vraag ik me af welke plannen u ten aanzien van de VLAM hebt ontwikkeld. Hoe wilt u de overheidsinvesteringen op een meer duurzaam beleid richten? Hoe wilt u ervoor zorgen dat de promoties van de VLAM tegemoetkomen aan de wensen van het beleid?

Ik zou hier even het voorbeeld van de vispromotie willen aanhalen. De VLAM zou moeten proberen om vissoorten te promoten die niet aan quota zijn gebonden. Ze zou zich tevens op de minder bekende vissoorten moeten concentreren. Op welke manier wil de Vlaamse overheid deze promoties in een bepaalde richting bijsturen?

Een ander aspect van deze problematiek betreft de GGO's. Iedereen weet dat deze kwestie bij de consumenten vrij gevoelig ligt. Uit diverse onderzoeken blijkt dat de meeste consumenten helemaal geen genetisch gemanipuleerd voedsel willen eten. Een aantal winkelketens proberen bewust zoveel mogelijk GGO-vrij voedsel aan te bieden.

De GGO's zorgen voor een vertrouwensprobleem bij de consument. De Vlaamse landbouwproducten zitten vaak met hetzelfde probleem. Het is de bedoeling van de promoties van de VLAM om het vertrouwen van de consument in deze producten te herstellen. Ik vraag me af of het mogelijk zou zijn om producten die over een van de Vlaamse kwaliteitslabels beschikken, volledig GGO-vrij te maken. Op die manier kan de consument deze producten in het volste vertrouwen kopen.

Aangezien het diervoer momenteel het grootste deel van de GGO-markt uitmaakt, zou ik het hier vooral over de Vlaamse vleeswaren willen hebben. Er zijn op dit moment een aantal Vlaamse kwaliteitslabels, zoals Meesterlyck, Duke of Flanders, Meritus en het onlangs gelanceerde Belleplume. Welke garanties heeft de consument dat deze pro-

ducten afkomstig zijn van dieren die geen genetisch gemanipuleerd voedsel hebben gekregen? Welke initiatieven wil de minister nemen om het vertrouwen in de kwaliteitslabels door middel van een dergelijke garantie te versterken? Op welke termijn kan de minister die garantie verschaffen? De consument moet duidelijk kunnen kiezen tussen GGO-vrij voedsel en voedsel dat mogelijk GGO's bevat.

De voorzitter : De heer Penris heeft het woord.

De heer Jan Penris : Mijnheer de voorzitter, mevrouw Vertriest heeft daarnet gealludeerd op de lancering van Belleplume, het nieuwe keurmerk voor het Vlaamse pluimvee. Ik denk dat we het ontstaan van een keurmerk voor deze sector enkel kunnen toejuichen.

Tijdens de hoorzitting over de landbouwproblematiek hebben we vastgesteld dat sommige organisaties onze landbouw en bijgevolg ook onze pluimveesector een slecht imago trachten te bezorgen. We moeten alle initiatieven ondersteunen die deze pogingen willen dwarsbomen.

Mijnheer de minister, u bent ook uit de Vlaams-nationale middens afkomstig. Ik heb het moeilijk met de naam van dit nieuwe keurmerk. Ik weet niet op welke basis voor die naam is gekozen. Ik hoop dat het prefix 'belle' niet naar België verwijst. De term 'plume' verwijst wellicht naar het pluimvee. Het gaat hier tenslotte om de Vlaamse pluimveesector. Het woord klinkt evenwel vrij Frans. Bovendien heeft de naam Belleplume geen enkele Vlaamse connotatie. Als nationalist heb ik het hier moeilijk mee. Hoe is die naam eigenlijk tot stand gekomen? Is het nog mogelijk om die naam nog enigszins te vervlaamsen?

De voorzitter : De heer Van Goethem heeft het woord.

De heer Roland Van Goethem : Mijnheer de voorzitter, ik heb het moeilijk met de manier waarop de GGO-problematiek hier aan bod komt. Volgens de vraag om uitleg van mevrouw Vertriest verwijst het onderzoek van Indra naar 84 percent van de Belgen die al van GGO's hebben gehoord.

Ik ken de problematiek van de GGO's in de diervoeding. Ik vraag me af hoeveel diervoeding momenteel nog niet genetisch gemanipuleerd is. Volgens mij zijn veel negatieve reacties te wijten aan het feit dat de meeste mensen niet weten waar het eigenlijk over gaat. De Vlaamse overheid zou de burger wel eens mogen uitleggen wat een GGO

Van Goethem

precies is en welke risico's hier eventueel aan verbonden zijn.

De voorzitter : Minister Gabriels heeft het woord.

Minister Jaak Gabriels : Mijnheer de voorzitter, ik zou eerst even op de opmerkingen van de heer Van Goethem willen ingaan. Ik deel zijn mening dat er in verband met deze materie heel wat onjuistheden circuleren.

Als minister van Landbouw heb ik dit thema op de Europese Landbouwrraad aangekaart. Zowel de heer Prodi als de heer Spitaels zijn ervan overtuigd dat we in dit verband weer moeten aansluiten bij de jaren dat Vlaanderen en, meer in het bijzonder, de RUG, aan de wieg van de GGO's stonden.

We moeten deze weg bewandelen om het onderscheid tussen feiten en fictie voor iedereen duidelijk te maken. Er wordt in dit verband heel wat fictie verspreid. Bepaalde organisaties gebruiken allerlei trucjes en zetten zelfs winkelketens onder druk. Het spreekt vanzelf dat de winkelketens heel gevoelig zijn voor al deze commotie. Vaak hebben de actievoerders het over Frankenstein-food. Ik wil hier duidelijk verklaren dat dit wetenschappelijk oneerlijk en onjuist is.

Wie dit debat wil voeren, moet goed weten welk debat hij precies wil voeren. Onlangs hebben de minister-president en ikzelf Vietnam bezocht. We hebben daar vastgesteld dat het voornaamste exportproduct van Vietnam rijst is. Al deze rijst is genetisch gemanipuleerd. Aangezien we het hier vaak over ontwikkelingssamenwerking hebben, vraag ik me af wat we nu eigenlijk willen.

We moeten de fictie van de realiteit onderscheiden. Niemand kan nog ontkennen dat de GGO's in de farmaceutica gewoonweg onmisbaar zijn geworden. Het gevaar van GGO's in de voedselketens is nooit wetenschappelijk bewezen. Het enige gevolg is dat de gewassen resistenter worden en daardoor minder snel worden afgebroken op de velden. Dit is het enige gevaar. Het gevaar schuilt niet in de kwaliteit van het voedsel. Ik verzet me met klem tegen mensen die het over met GGO's besmet voedsel hebben.

Ik heb de naam Belleplume niet gekozen. De sector heeft die naam zelf gekozen in functie van een gemakkelijke herkenbaarheid in het buitenland. 95 percent van de Belgische pluimveehouderij bevindt zich in Vlaanderen. De naam Belleplume heeft

niets met Wallonië te maken. Deze naam is gekozen in functie van de afzetgebieden. 'Meritus' is Latijn en 'Duke of Flanders' is al evenmin Nederlands.

Ik heb met de keuze van deze naam eigenlijk niets te maken. Ik wens me hier ook niet in te mengen. Net als de heer Penris zou ik de voorkeur geven aan een naam die in onze oren beter zou klinken en die beter zou weergeven waar de sector het sterkst staat. Ik begrijp evenwel dat er op dit vlak niet zoveel keuzemogelijkheden zijn. De naam moet immers de essentie van het begrip vatten.

De werking van de VLAM zal definitief worden geregeld binnen de reorganisatie van de Vlaamse overheidsadministratie, het zogenaamde Beter Bestuurlijk Beleid. Eén van de mogelijkheden is dat de VLAM binnen het bevoegdheidsdomein Landbouw het statuut van EVA zou krijgen. In dat geval zou de betrokkenheid van de overheid bij de werking van de VLAM door middel van een beheersovereenkomst worden geregeld.

In afwachting van deze grondige reorganisatie volgt het kabinet de werking van de VLAM van nabij op door middel van een rechtstreekse vertegenwoordiging in de raad van beheer en van een regelmatig overleg met de directie.

We zijn tegelijkertijd bezig met een alomvattende reorganisatie van Export Vlaanderen, de Dienst Investerings Vlaanderen, de FITA en de VLAM. Deze reorganisatie slaat vooral op de exportactiviteiten van de VLAM. De studie van Ernst & Young zal tegen het einde van deze maand klaar zijn. Op dat ogenblik zal deze reorganisatie in de commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden worden besproken.

Het Meritus-rundvlees, het Certus-varkensvlees, de Meesterlyck-ham en de Duke-of-Flanders-ham bevatten geen GGO's. De voeders van de dieren die aan de basis van deze eindproducten liggen, zijn evenwel niet gegarandeerd GGO-vrij.

De kwaliteitshandboeken van de voormelde labels concentreren zich op de voedselveiligheid en op de intrinsieke productkwaliteiten. Het al dan niet voederen van dieren met grondstoffen die niet GGO-vrij zijn, is meer een ethische kwestie dan een kwestie van voedselveiligheid. Er bestaat immers geen enkele wetenschappelijke indicatie dat de eventuele GGO's in de diervoeders ook in het vlees van de dieren worden opgenomen.

Gabriels

Het is overigens niet mogelijk om een specifiek systeem uit te werken om te garanderen dat vlees en andere dierlijke producten afkomstig zijn van dieren die enkel GGO-vrij voeder hebben gekregen. Los van de vraag of deze garantie voor de consument een toegevoegde waarde zou hebben, bestaat er immers geen opsporingstechniek om het moleculaire of eiwitmateriaal van GGO's in de dierlijke eindproducten op te sporen. Aangezien technische controles niet mogelijk zijn, zou een dergelijke garantie een bron van fraude en vervalste concurrentie zijn.

Het beheer van de voornoemde labels is in handen van een aantal onafhankelijke certificatieorganismen. Deze VZW's bepalen de inhoud van de kwaliteitshandboeken. Ze staan tevens in voor het uitvoeren of laten uitvoeren van de controles. Als minister heb ik geen directe inspraak in de werking van deze VZW's. Vanuit de betrokken sectoren heb ik evenwel de verzekering gekregen dat ze hun verantwoordelijkheid inzake GGO's op een objectieve en wetenschappelijke basis willen nemen. Kwantificeerbare en controleerbare normen zijn de basis van elk lastenboek.

Ik zou hier ook nog even naar het Europese niveau willen verwijzen. Indien het moratorium morgen wordt opgeheven, zullen dezelfde normen inzake certificering, kwaliteitslabels en traceerbaarheid gelden als voor de traditionele voedselketen.

Dit systeem wordt momenteel op Europees niveau uitgewerkt. Commissaris Byrne, die zijn diensten hiermee heeft belast, zal binnenkort waarschijnlijk al de eerste concrete voorstellen voorleggen. De eerste voorontwerpen zijn trouwens al in het Europees Parlement besproken.

De vraag of GGO-bevattende grondstoffen moeten worden verboden voor het voeder van dieren die onder de reeds vermelde kwaliteitslabels vallen, wordt door de verschillende certificatieorganismen van nabij opgevolgd. Elk certificatieorganisme kan onafhankelijk beslissen om een verbod op GGO-bevattende grondstoffen in te voeren. In een timing is op dit ogenblik niet voorzien.

De voorzitter : Mevrouw Vertriest heeft het woord.

Mevrouw Isabel Vertriest : Ik dank de minister voor zijn antwoord. Het pleit nochtans niet voor een duidelijk onderscheid tussen producten die met GGO's zijn gevoederd of niet. Om het ver-

trouwen van de consument te winnen is dit nochtans belangrijk.

Minister Jaak Gabriels : Het debat moet eerlijk worden gevoerd. Als er geen gevaar is voor de volksgezondheid of de voedselkwaliteit, moet het debat anders worden gevoerd. Men mag niet van verkeerde stellingen uitgaan.

Mevrouw Isabel Vertriest : Ik ben het niet eens met uw stelling dat GGO's geen gevaar voor de volksgezondheid zouden betekenen. Men heeft immers nog geen onderzoek verricht naar eventuele gevolgen voor de voedselketen en bijgevolg de effecten op de volksgezondheid. De Franse regering heeft nu opdracht gegeven aan een onderzoeksinstelling om na te gaan welke gevolgen GGO's op voedsel hebben. Ik pleit voor het voorzorgsprincipe. Zolang niet expliciet is bewezen dat er geen gevaar voorhanden is, moet men opletten. Dat is ook de reden waarom de consument er geen vertrouwen in heeft. Het wordt niet onderzocht.

Minister Jaak Gabriels : Er bestaan rapporten die het tegenovergestelde beweren. De resistentie van de gewassen is hoger en duurzamer geworden, op de kwaliteit van het voedsel hebben GGO's geen enkel effect. De farmaceutische industrie kan men bijvoorbeeld niet meer wegdenken zonder GGO's. De belangrijkste geneesmiddelen van de laatste jaren zijn allemaal GGO-geneesmiddelen. Ik verwijs ook naar de suikerrietplantages, Brazilië niet te na gesproken, die allemaal GGO-suikerrietplantages zijn. De suiker wordt uitgevoerd. In Afrika zijn reeds 20 percent van de gewassen GGO-gewassen, in Azië 30. Men moet de dingen bij de naam noemen en zich niet achter drogredenen verschuilen. Ik ben volledig gekant tegen de campagne van Greenpeace, die spreekt van Frankenstein-voedsel. Dat is wetenschappelijk niet gefundeerd.

Mevrouw Isabel Vertriest : Waarom bewijst men dan niet dat er geen enkel gevaar is ? Ik heb niet over genetische manipulatie in de farmacie gesproken. Het gaat daar om lab's die met een gecontroleerd systeem werken. In de landbouw worden boerenpercelen via de open lucht gecontamineerd. GGO-vrij produceren wordt dan zeer moeilijk. De discussie moet eerlijk worden gevoerd. Amerikaanse boeren krijgen van Monsanto hoge boetes opgelegd omdat hun velden door GGO's zijn besmet, terwijl ze het zelf nooit hebben gekweekt. Hoe wordt er met GGO's omgesprongen, als blijkt dat men binnenkort zelfs geen onderscheid meer kan maken ? Bioteelt zal dan onmogelijk worden.

Minister Jaak Gabriels : Biolandbouw vertegenwoordigt op dit ogenblik in ons land slechts 1 percent van de landbouw. Het federale niveau wil dit aandeel naar 5 percent en zelfs 10 percent brengen in 2010, als dit enigszins mogelijk is. Deze doelstelling werd overgenomen door de gewestregeringen. Het percentage zal nooit hoger worden omdat de producten te duur zijn. Men kan geen appels met citroenen vergelijken. Ik daag u uit om te bewijzen dat er een gevaar is voor de voedselkwaliteit, de verhoogde resistentie van de gewassen niet te na gesproken.

Mevrouw Isabel Vertriest : De wetenschappelijke wereld moet dit doen en dan zal het vertrouwen van de consument hersteld zijn.

Minister Jaak Gabriels : In Gent is er het Vlaams Instituut voor de Biotechnologie. Er is aan de universiteit reeds veel wetenschappelijk onderzoek verricht, dat de stelling die ik hier naar voren heb gebracht volkomen onderschrijft.

Mevrouw Isabel Vertriest : Er is geen wetenschappelijk onderzoek dat zegt dat er geen gevaar is.

De voorzitter : Dit debat wordt ongetwijfeld vervolgd.

De heer Van Baelen heeft het woord.

De heer Gilbert Van Baelen : Het Vlaams Wetenschappelijk Technologisch Aspectenbureau, een instituut dat dit parlement zelf heeft opgericht, heeft als eerste thema de GGO's geselecteerd. Eerstdaags zal het parlement worden uitgenodigd om dit debat in een ruime context te voeren.

De voorzitter : Dit is een positieve noot.

Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.30 uur.*
